

Násilie páchané na ženách

Súčasný stav

Násilie páchané na ženách sa vyskytuje v mnohých podobách – ako fyzické, sexuálne, psychické a ekonomické násilie. Tieto formy násilia sú navzájom prepojené a postihujú ženy od narodenia až po starobu. Niektoré podoby násilia ako napríklad obchodovanie, prekračujú hranice jedného štátu.

Ženy, ktoré násilie zažívajú, trpia množstvom zdravotných problémov a ich schopnosť zúčastňovať sa na verejnom živote je významne znížená. Násilie páchané na ženách ubližuje rodinám a ich viacgeneračným komunitám, pričom podporuje ďalšie formy násilia v spoločnosti.

Tento problém taktiež spôsobuje chudobu žien, ich rodín, komunít ako aj samotného národa/ krajiny.

Násilie na ženách nie je úzko prepojené len s jednou kultúrou, regiónom alebo krajinou alebo len s určitými sociálnymi skupinami žien v rámci spoločnosti. Korene násilia na ženách spočívajú v neustále pretrvávajúcej diskriminácii žien.

Až 70% žien počas svojho života zažije násilie.

Násilie zo strany partnera

Najčastejšou formou vyskytujúceho sa násilia u žien je vo všeobecnosti fyzické násilie zo strany partnera; týranie, nútenie k sexuálnemu styku alebo iná forma zneužívania.

Výsledky štúdie Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) vedenej v 11 krajinách ukázali, že percento žien, ktoré sa stali obeťou sexuálneho násilia zo strany svojho partnera, sa pohybuje od 6% v Japonsku po 59% v Etiópii.

Viacere celosvetové prieskumy dokazujú, že príčinou úmrtia u polovice zavraždených žien bol ich súčasný alebo bývalý manžel alebo partner.

- Podľa Svetovej zdravotníckej organizácie WHO bolo v Austrálii, Kanade, Izraeli, Južnej Afrike a Veľkej Británii obeťou násilia svojho partnera 40 – 70% zavraždených žien.
- V Kolumbii sa údajne každú ženu pokúša jej súčasný alebo bývalý partner zabiť každých šesť dní.

Rovnako je rozšírené aj psychologické a citové násilie zo strany partnerov.

Sexuálne násilie

Odhaduje sa, že v celosvetovom meradle jedna z piatich žien sa počas svojho života môže stať obeťou znásilnenia alebo pokusu o znásilnenie.

Tradícia predčasných manželstiev – ako forma sexuálneho násilia – je bežná na celom svete, najmä v Afrike a Južnej Ázii. Mladé dievčatá sú často do manželstva a do sexuálnych vzťahov nútené, čo zapríčiňuje zdravotné riziká, napr. vystavenie sa riziku HIV/ AIDS a obmedzenie ich školskej dochádzky. Jedným z dopadov sexuálneho násilia je traumatická gynekologická fistula: zranenie, ktoré je výsledkom viacnásobného potrhania vaginálneho tkaniva a ktoré u žien spôsobuje inkontinenciu, čo je sociálne neželateľný príznak.

Sexuálne násilie počas konfliktov

Sexuálne násilie počas konfliktov je v súčasnosti vážnym problémom, ktorý ovplyvňuje milióny ľudí, najmä ženy a dievčatá. Často sa je využívané ako vedomá stratégia, ktorú ozbrojené skupiny vo veľkom používajú na to, aby ponížovali svojich protivníkov, zastrášovali jednotlivcov a ničili spoločnosti. Ženy a dievčatá taktiež môžu byť vystavené sexuálnemu vykorisťovaniu aj zo strany tých, ktorí by im naopak mali poskytovať ochranu. Ženy vo veku starých matiek ale aj vo veku batoliat sa bežne stávajú obeťou agresívneho sexuálneho násilia zo strany vojenských jednotiek a rebelov.

Znásilňovanie bolo dlho používané ako vojenská taktika, pričom násilie páchané na ženách je hlásené počas alebo po ozbrojených konfliktoch v každej vojenskej zóne, ktorá je alebo nie je medzinárodnou.

- V Demokratickej republike Kongo je každý mesiac hlásených približne 1100 znásilnení, pričom priemerne je každodenne znásilnených 36 žien. Od začiatku ozbrojeného konfliktu v príslušnej krajine sa obeťou sexuálneho násilia stane viac ako 200 000 žien.
- Znásilňovanie a sexuálne násilie žien a dievčat je všadeprítomné v konfliktoch v regióne Darfúru v Sudáne.
- Počas genocídy v Rwande v roku 1994 bolo znásilnených približne 250 000 až 500 000 žien.

Podľa údajov Svetovej banky sú ženy vo veku 15 - 44 rokov viac vystavené riziku znásilnenia a domáceho násilia ako riziku rakoviny, automobilovej nehody, vojny a malárie.

Násilie na ženách v policajnej väzbe je bežné a zahŕňa sexuálne násilie, neprimerané sledovanie, dôkladnú osobnú prehliadku vykonávanú mužmi a žiadosti o sexuálny pomer výmenou za privilégia a poskytnutie základných potrieb

- Sexuálne násilie charakterizovalo 14 rokov trvajúcu občiansku vojnu v Libérii.
- Počas konfliktu v Bosne na začiatku 90-tych rokov bolo znásilnených približne 20 000 až 50 000 žien.

Násilie a HIV/AIDS

Fakt, že ženy v takýchto situáciách nemajú možnosť hovoriť o bezpečnom sexe a zároveň odmietnuť neželaný sex, je úzko spojený s vysokým výskytom HIV/ AIDS. Neželaný sex prináša vyššie riziko odrenín, krvácania a ľahšieho prenosu vírusu.

U žien, ktoré sú týrané svojimi partnermi, je o 48% vyššia pravdepodobnosť infekcie HIV/ AIDS.

Mladé ženy sú obzvlášť ohrozené núteným sexom a vysokým rizikom nakazenia sa HIV/ AIDS. Viac ako polovica nových nakazených prípadov na celom svete sa vyskytne medzi mladými ľuďmi vo veku 15 – 24 rokov, pričom viac ako 60% mládeže nakazenej HIV sú ženy.

Zmrzačovanie ženských genitálií/ Odrezávanie genitálií

Zmrzačovanie ženských genitálií/ Odrezávanie genitálií (FGM/C) predstavuje niekoľko typov tradičného odrezávania genitálií ženám a dievčatám.

- Odhaduje sa, že FGM/ C podstúpilo približne už viac ako 130 miliónov dievčat, najmä v Afrike a v krajinách na Blízkom východe.
- Riziku zmrzačovania genitálií je vystavených približne 2 milióny dievčat ročne.

Vražda kvôli venu

Vražda kvôli venu je brutálnou praktikou, prostredníctvom ktorej je žena zabitá svojim manželom alebo príbuznými, pretože jej rodina nevie splniť ich požiadavky týkajúce sa vena – platba príbuzným manžela ako darček jej novej rodine. Zatiaľ čo vena alebo podobné platby sa vyskytujú celosvetovo, vraždy kvôli venu sa vyskytujú najmä v Južnej Afrike.

„Vražda zo cti“

V mnohých spoločnostiach sú ženy svojimi príbuznými zavraždené po tom, čo sa stali obeťami znásilnenia, ak sú podozrievané z mimomanželského vzťahu alebo obvinené z nevery, pretože zneuctenie ženskej cti je chápané ako urážka cti celej rodiny.

Podľa odhadov Populačného fondu OSN (UNFPA) sa na celom svete ročne približne 5000 žien stane obeťami tzv. vrážd zo cti.

Obchodovanie s ľudskými bytosťami

Ročne sa do situácie prostitúcie, nútenej práce, otroctva a slúženia podľa dohadov tejto situácie dostáva 500 000 až 2 milióny ľudí. Podľa zistených údajov z nich ženy a dievčatá tvoria 80%.

Násilie počas tehotenstva

Násilie pred a počas tehotenstva má vážne zdravotné následky na matku aj dieťa. Vedie k vysoko rizikovým tehotenstvám a ďalším problémom súvisiacim s tehotenstvom ako je napríklad potrat, ďalej predčasným pôrodom a nízkej pôrodnej váhe detí. Vraždenie novorodencov matkami, vyberanie pohlavia a systematické zanedbávanie dievčat je rozšírené v Južnej a Východnej Ázii, Severnej Afrike a Blízkom Východe.

Diskriminácia a násilie

Mnohé ženy čelia viacerým formám diskriminácie a zvýšenému riziku hrozby násilia.

- Domorodé ženy v Kanade sú päť krát viac vystavené riziku smrti ako dôsledku zažitého násilia ako iné ženy v ich veku.
- V Európe, Severnej Amerike a Austrálii viac ako polovica žien s hendikepom zažila fyzické zneužitie v porovnaní s jednou tretinou žien bez hendikepu.

Cena a dôsledky

Cena násilia páchaného na ženách je mimoriadne vysoká. Zahŕňa priame náklady vynaložené na starostlivosť a podporu zneužitých žien a ich detí a na postavenie páchatelov pred súd. Nepriame náklady v sebe nesú stratu zamestnania a produktivity ako aj cenu ľudskej bolesti a utrpenia.

- Len samotná cena násilia zo strany partnera v Spojených štátoch presahuje ročne 5,8 miliardy USD: 4,1 miliardy USD predstavuje priame lekárske a zdravotné, pričom strata produktivity približne 1,8 miliardy USD.
- Štúdia Veľkej Británie z roku 2004 odhaduje celkovú cenu priamych a nepriamych nákladov domáceho násilia vrátane bolesti a utrpenia na 23 miliárd libier ročne alebo 440 libier na osobu.